

Høgskolen i **Hedmark**

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Ruben Amble Hirsti

Internasjonal bachelor

Når veien er smal, er det lett å falle

Et studie om frafall i namibisk skole

It's easy to fall on a narrow road

A study of the drop-out rate in Namibian schools.

Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn

Vår 2015

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Innhold

Innhold	2
Norsk sammendrag	3
Engelsk sammendrag (abstract)	4
Forord	5
1. Innledning	6
2. Namibia	8
3. Teori om frafall	10
3.1 Faktorer i hjemmet	11
3.2 Faktorer i skolen	13
3.3 Eleven	14
4. Metode	16
5. Beskrivelse av praksisskolen	19
6. Mine funn	21
7. Analyse og drøfting av empiriene i lys av teorien	26
8. Avslutning	29
9. Litteraturliste	30
10. Vedlegg	34
10.1 Vedlegg 1	34
10.2 Vedlegg 2	35
10.3 Vedlegg 3	36
10.4 Vedlegg 4	37
10.5 Vedlegg 5	38
10.6 Vedlegg 6	39
10.7 Vedlegg 7	40

Norsk sammendrag

Tittel: Når veien er smal, er det lett å falle. Et studie om frafall i namibisk skole	
Forfatter: Ruben Amble Hirsti	
År: 2015	Sider: 40
Emneord: Frafall, hjemmemiljø, skolemiljø, elevforutsetninger, repetisjon av klasser, grunnskole, Namibia	
Sammendrag: <p>Formålet med oppgaven var å finne ut om det eksisterte frafall og eventuelle årsaker til frafall på praksisskolen jeg var på i Namibia. For å kunne svare på dette så jeg på faktorer i hjemmemiljø, skolemiljø og på elevforutsetninger. Gjennom kvalitativ forskningsmetode har jeg funnet ut at det er mange årsaker til frafall i skolen. Årsakene kan deles inn i tre hovedfaktorer: hjemmemiljø, skolemiljø og elevforutsetninger. Faktorer i hjemmemiljøet som ble trukket fram var for eksempel økonomisk situasjon, foreldreinvolvering og stabilitet i hjemmet. Enkelte faktorer i skolemiljøet var dårlig kvalitet på utdanningen og negative relasjoner mellom lærer og elev. Elevens forutsetninger som ble trukket fram var lærevansker, atferdsvansker, manglende motivasjon til skole og skolearbeid, disiplinproblemer, repetisjon av klasser og alder.</p>	

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: It's easy to fall on a narrow road. A study of the drop-out rate in Namibian schools.	
Author: Ruben Amble Hirsti	
Year: 2015	Pages: 40
Keywords: Drop-out, home environment, school environment, abilities and aptitudes of children, repetition, primary school, secondary school, Namibia.	
Summary: <p>The purpose of this study was to examine whether drop-out existed and possible reasons for drop-outs at my school of practise in Namibia. To answer my research questions I examined factors that had to do with environment – both at home and in school, as well as the abilities and aptitudes of pupils. Through qualitative methods I have come to the conclusion that there are several factors that contribute to drop-outs in school. The factors can be divided in to three: home environment, school environment and abilities/aptitudes of pupils. Reasons contributing in the environment at home would be the family's financial status, stability and parental involvement in their kids education. Having to do with the second factor – school environment – I found that relations between the teacher and pupils as well as the quality of education, was important. Teaching difficulties, behavioural difficulties, lack of motivation, discipline problems and repetition of classes are some of the aspects that affects the third and last factor.</p>	

Forord

Jeg vil benytte anledningen til å si litt om valget om å reise til Namibia. Jeg valgte nettopp dette fordi jeg er overbevist om at jeg vil bli en bedre lærer med denne erfaringen. Jeg mener det er viktig å få internasjonal erfaring om ulike land og skolekulturer i dagens samfunn. Særlig når man ser utviklingen i Norge med tanke på at skolene blir mer flerkulturelle.

Jeg vil takke veileder Gerd Wikan ved høyskolen i Hedmark avd. Hamar for et godt samarbeid og god veiledning både før, under og etter oppholdet i Namibia. Videre vil jeg rette en takk til min mor, Janet Amble som har bistått meg når jeg har måtte trenge det. Til slutt men ikke minst vil jeg rette en stor takk til rektor, lærere og andre ansatte ved praksisskolen som tok godt imot meg, svarte på spørsmål og var behjelpelig med det jeg måtte trenge av informasjon.

Norge, Hamar, 01.06.2005

1. Innledning

I dagens samfunn er det nødvendig med grunnleggende utdanning for å kunne klare seg godt i livet. Gjennom utdanning tilegner man seg et nødvendig grunnlag for å sikre seg stabil økonomi, kunnskaper om å ta vare på egen og familiens helse, rettigheter, holdninger og samhørighet i lokalsamfunnet. Utdanning er også nødvendig for at et land skal kunne utvikle seg, samfunnet er avhengig av å ha en utdannet befolkning som kan fylle ulike arbeidsoppgaver. Mangel på grunnleggende utdanning kan føre til jobber med lave lønninger, jobber som krever hardt fysisk arbeid eller arbeidsledighet.

Forskning viser at utdanningssystemet i mange fattige land er langt fra gode nok for å få et ønskelig antall elever gjennom skolen. I Afrika er det kun 51% av elevene som fullfører barneskolen (Birdsall et. al., 2005, s. 261, referert i Wikan, s.a.). Namibia sliter også med frafall i skolen, dette gjelder alle klassetrinn og i alle landets regioner. På hvert trinn dropper mellom 1% og 10% av elevene ut av skolen, og frafallet er særlig høyt på 1. trinn og 5. til 7. trinn. Det er derimot 95 % av namibiske barn som starter på skolen, dette er imponerende tall (Ejikeme, 2011).

Mangel på skolegang er et stort problem i Afrika og i Namibia. Noen elever begynner ikke eller skrives sent inn, noen dropper ut, noen har vanskeligheter med å komme på skolen hver dag, og har derfor høyt fravær. I tillegg kommer problemene med kvaliteten på undervisningen som gjør at mange ikke lærer det de skal på skolen. I Namibia er noen av de største utfordringene stort fravær og svake skolerresultater.

Jeg ønsket å sette meg mer inn i problematikken rundt frafall i namibisk skole fordi jeg synes temaet er utrolig spennende. Jeg ønsket å se hva årsakene kunne være og hva som eventuelt blir gjort for å forhindre frafallet. Dette ønsket jeg å gjøre selv om frafall ikke er det største problemet i namibiske skole.

I oppgaven vil jeg starte med å presentere hovedproblemstilling, underproblemstilling før jeg har en teoridel om Namibia etterfulgt av teori om frafall. Deretter vil jeg presentere metoden som er brukt for innsamling av data, før presentasjon av materialet i lys av teori. Til slutt vil jeg konkludere og besvare hovedproblemstillingen.

Formålet ved oppgaven er å studere frafall på praksisskolen min. Og min problemstilling er: ”hva er årsaken til frafall ved praksisskolen”, og jeg har følgende underproblemstillinger:

- Hvor stort er problemet frafall i skolen?
- Hvem er det som dropper ut av skolen?
- Årsaker til frafall i skolen?

Begrepsavklaring

Denne studien er foretatt i en namibisk secondary school, og jeg velger derfor å bruke begrepet secondary school videre. Dette fordi det innebærer både ungdomsskole og videregående skole i norsk sammenheng, og det finnes ingen god direkte oversetting. Det blir derfor også naturlig å bruke primary school som begrep, da dette tilsvarer småskolen og mellomtrinnet på norske skoler.

2. Namibia

Namibia er en republikk i det sørlige Afrika ved Atlanterhavet, landet grenser til Angola i nord, Zambia i nordøst, Botswana i øst og Sør-Afrika i sør. Namibia var tidligere Tysk Sydvest-Afrika, men under første verdenskrig ble det okkupert av Sør-Afrika på vegne av Storbritannia, og senere som et mandatområde for Folkeforbundet i 1919 (Simensen, 2004). Etter krigen ble mandatet trukket tilbake, men Sør-Afrika fortsatte sin okkupasjon av Namibia. Frigjøringsbevegelsen SWAPO (South West Africa People's Organization) oppstod i 1960 med støtte og basis i landets største folkegruppe, ovamboene. I 1966 eskalerte konflikten til væpnede sammenstøt, og i 1978 la FN fram en freds- og uavhengighetsavtale for Namibia. SWAPO godtok avtalen, men det gjorde ikke Sør-Afrika. Det var ikke før i 1990 at Sør-Afrika godtok avtalen under FN-tilsyn og Namibia ble en selvstendig stat med hovedstat i Windhoek (Simensen, 2004). Namibia kan på bakgrunn av dette betraktes som et ungt land.

Namibia defineres i dag som et relativt rikt land som ligger på tredje plass både på HDI (indeks for menneskelig utvikling) (United Nations (UN), 2014, s. 159), og BNI (brutto nasjonal inntekt) (World Bank, 2015) i regionen. Til tross for det er landet et utviklingsland med begrensede ressurser der de aller fleste generelt kommer fra fattige hjem. Ressurser, eierskap og inntekter er også svært skjevt fordelt mellom hvite og svarte. Nesten halvparten av befolkningen lever av jordbruk, og da i stor grad selvbergingsjordbruk (Hem, 2014).

Nesten en tredjedel av befolkningen lever i ekstrem fattigdom, og 33,5 % av befolkningen lever i slum i byer (Namibia, 2014). Selv om Namibia har mindre korrupsjon og høyere kredittverdighet enn mange andre land i regionen, slites det med å skape nye arbeidsplasser og den økonomiske utviklingen går sakte (Leraand, 2014). Det kan være mange grunner til dette: blant annet arv fra kolonitiden med vanstyre under Sør-Afrika, mangel på godt styresett, utdanning, lærere og arbeidsledighet (Namibia, 2014). Gruvedrift og landbruk er landets viktigste næringsveier. Namibias økonomi er også sterkt knyttet til Sør-Afrikas økonomi da mesteparten av Namibias import kommer derfra (Leraand, 2014).

Namibias folketall var i 2014 på 2,3 millioner mennesker. Rundt seks prosent av befolkningen er hvite, mens 6,5 prosent av befolkningen er en blanding av hvite og svarte, resten er afrikanske (Hem, 2014). Den forventede levealderen er relativt lav, den er 64,5 år (UN, 2014, s. 162). Hiv/aids er et stort problem i Namibia og nær en femtedel av befolkning er hivsmittet. Sykdommen fører med seg sosiale konsekvenser. Den drar ned forventet levealder, splitter familier og skaper foreldreløse barn. Nesten et av fem barn har mistet en eller begge foreldrene på grunn av aids (Hem, 2014).

Da Namibia var under Sør-Afrikas styre ble utdanningen statlig styrt. Dette førte til at myndighetene hindret svarte elever i å få lik opplæring og kunnskap som hvite elever. Den lokale befolkningen skulle læres opp til å bli mindreverdige. De svarte skulle ikke ha plass i samfunnet, foruten i spesielle jobber (Eriksen, 1982). Utdanningssystemet ble bevisst brukt for å holde den svarte delen av befolkningen nede. De sørafrikanske myndighetene gjennomførte systematisk apartheid gjennom utdanningssystemet for å undertrykke de svarte og favorisere de hvite. Ingenting ble spart på for å gjøre utdanningen best mulig for hvite elever, mens svarte elever måtte gå på dårligere skoler hvor pensumet var modifisert, slik at de ikke skulle få lik kunnskap som de hvite (Eriksen, 1982). Dette betyr flere generasjoner med tapt utdanning og at mange barn i dag bor med foreldre uten utdanning. Etter frigjøringen i 1990 valgte namibiske myndigheter å bygge opp utdanningssystemet fra grunnen. Regjeringen hadde høye ambisjoner om utdanning, og utdanning for alle skulle være grunnlaget for å bygge den nye nasjonen (Namibiaforeningen, s.a.).

For å oppsummere kan man si at Namibia er et ungt land, hvor store deler av befolkningen lever i fattigdom og mange er rammet av Hiv/Aids. Dagens utdanningssystem er mangelfullt med rester av apartheid, problemer i skolen, mangel på lærere, dårlige og for lite skoler.

3. Teori om frafall

I dette avsnittet vil jeg beskrive frafall i skolen og belyse hvem som dropper ut, samt årsaker til frafall, jeg baserer undersøkelsen på empiriske studier fra ulike land. Jeg vil dele faktorene til frafall inn i tre: faktorer i hjemmet, skolen og eleven selv. Jeg vil herunder legge fram teori som vil være grunnlaget for diskusjon av problemstillingen i analyse- og drøftingskapittelet.

I dag begynner de fleste barn på skole, men i fattige land ser man at mange barn slutter på skolen som følge av ulike årsaker. Dette vil jeg komme tilbake til. Beregninger UNICEF har gjort viser at en tredjedel av barn i Afrika sør for Sahara som begynte på skolen i 2011, vil droppe ut før de har fullført (UNICEF, s.a.). Men hva er frafall, og når har eleven sluttet på skolen? Det er vanskelig å definere fenomenet frafall fordi det er retrospektivt om elever har droppet ut for alltid eller ikke. Noen elever er borte i perioder for deretter å komme tilbake til skolen, noen elever slutter på skolen for godt. Dette gjør at det er vanskelig å definere og måle frafall. En definisjon på frafall er *”a term used for the children, who for any reason other than death, discontinue schooling and leave their education uncompleted”* (Jamil et. al., 2010, s. 11, referert i Imtiaz, 2014). Dette er en ganske bred definisjon som tar med seg alle aspektene som fører til at elever slutter på skolen foruten om død. Definisjonen inkluderer også sykdom og overflytting til andre skoler.

Forskning på frafall i primary skoler i Pakistan og Bangladesh sier noe om forskjell i frafall mellom gutter og jenter. Jenter får mindre utdanning enn gutter på grunn av økonomiske og sosiokulturelle forhold, der foreldrene ikke ser fortjenesten med å sende jenter på skolen da de likevel skal giftes bort i tidlig alder (Imtiaz, 2014). Skolevei er også en faktor som gjør at jenter går mindre på skole enn gutter. Foreldrene vil ikke sende jenter alene på lang skolevei eller betale for transport. Jenters skoledeltagelse kan øke betraktelig med kort skoleavstand (Jensen, 2000).

3.1 Faktorer i hjemmet

Selv om mange land i prinsippet har gratis skole, koster skolegangen likevel penger. Kostnadene som følger ved skolegang kan være både direkte og indirekte. De direkte kostnadene er hva det faktisk koster, som skolepenger, skoleuniform, skolebøker og skrivesaker, eller transport ved lang skolevei. De indirekte kostnadene går på barnas og familiens tid. Hvis barnet er på skolen kan det ikke jobbe for å skaffe familien inntekt, det kan heller ikke passe søsken eller gjøre husarbeid (Jensen, 2000).

En annen årsak til frafall kan være familiens økonomi kan føre til at barna ikke får nok mat og blir underernærte. Dette kan føre til svekket immunforsvar og barnet blir mottakelig for sykdommer. Syke og underernærte barn som går på skole kan få problemer med å følge med i timene siden underernæringen bidrar til dårlig konsentrasjon og svekkede evner (Wikan, 2008). Dette kan føre til at eventuelle prestasjonskrav blir vanskelige å innfri, som videre kan være en årsak til at eleven slutter på skolen for godt (Jensen, 2000). Boforhold kan også være et problem, da mange fattige bor i slumområder uten tilstrekkelige sanitære forhold. Ofte er mulighetene for å få gjort lekser dårlige da tilgang på strøm og lys ofte er begrensede. Når elevene ikke har muligheter for å gjøre lekser, blir det vanskeligere å nå de kravene skolen stiller. I enkelte tilfeller mobber eller diskriminerer læreren elever som ikke har gjort lekser eller kommer forberedt på skolen (Jensen, 2000).

Foreldrenes utdanningsnivå spiller en viktig rolle i barnas skoledeltakelse. Foreldre med utdanning sender i større grad barn på skolen enn foreldre uten utdanning (Imtiaz, 2014). I tillegg til at foreldrenes utdanningsnivå virker positivt inn på innskrivning og fullføring, kan det i høy grad også påvirke sannsynligheten for at barna skrives inn på skolen til rett tid (Ilon og Moock 1991, s. 19, referert i Jensen, 2000). Når foreldrene har et lavt eller ikke-eksisterende utdanningsnivå, vil de i mange tilfeller ikke være lese- og skrivekyttinge. Dermed vil de ikke ha mulighet til å hjelpe barna med lekser. Nordahl (2007) sier det som har mest å si for at eleven lærer, er foreldrestøtten. At foreldrene hjelper barna med lekser, har forventninger til dem og viser interesse for hva som skjer på skolen. En faktor som også

har betydning er alder ved innskriving. Jo eldre barnet er ved innskriving på skolen, desto større er sannsynligheten for at barnet slutter før fullført skolegang (Jensen, 2000).

Holdninger hos både foreldre og barn kan være utslagsgivende for om barna går på skole eller ikke. Det er viktig at foreldrene har positive holdninger til skolen for å skape et ønske om å gå på skolen hos barna, Nordahl (2007) kaller dette ”det kontaktløse samarbeidet”. Det er også viktig at foreldrene ser fordelen ved å sende barna på skolen. En av årsakene til at barn ikke går på skole er manglende interesse for videre skolegang hos foreldrene (Ahmed og Hasan 1984, Gustavson 1990, s. 22, referert i Jensen, 2000). Mange fattige ønsker ikke å prioritere utdanning da de ikke tror de har muligheten til å forbedre sin egen situasjon (Imtiaz, 2014).

På den andre siden ser man at mange foreldre også har positive holdninger til skolen, og ønsker at barna skal gå på skole. Disse foreldrene har enten ikke tatt noen utdanning, eller har kun gått noen få år på skolen. De så ikke viktigheten med skolegang da de selv var barn, og nå ønsker de at egne barn skal få en mulighet til å få jobber de selv ikke hadde mulighet til å få på grunn av manglende utdanning. Men man ser ofte at av økonomiske grunner har barnas skolegang ikke latt seg gjøre (Imtiaz, 2014).

Ikke alle foreldre har samme utgangspunkt og forutsetninger når det kommer til samarbeid med skolen. Som tidligere nevnt er enkelte foreldre negative til skolen, mens mange også er positive. Uansett hvilket utdanningsnivå foreldrene har, er det mulig å forbedre elevens læringsutbytte på skolen, ved et godt skole-hjem-samarbeid (Nordahl, 2007). Har foreldrene positive tanker om skolen er det lettere å imøtekomme dem og skape et godt samarbeid. Hjemmemiljøet har mye å si for barnets utdanning da barnet vil bli påvirket av foreldrenes situasjon og holdninger. Hjemmet og familien, i tillegg til skolen som sosialiseringarenaer, påvirker hverandre, og har mye å si for elevens læringsutbytte (Lillejord, Manger & Nordahl, 2013).

I følge Epstein (2001) er det først når foreldre involverer seg i barnets skolegang at elevene gjør det bedre faglig, sammenlignet med elever som ikke har engasjerte foreldre (Westgård, 2012). Elever med foreldre som engasjerer seg opplever økt mestring og viser bedre holdninger og atferd på skolen i forhold til elever som ikke har støttende foreldre (Nordahl, 2007). Atkinson mener elever som opplever mestring vil ha et større ønske om suksess enn frykt for å mislykkes (Lillejord, Manger & Nordahl, 2013). Økt mestring vil føre til økt trivsel. Når man ser på foreldrestøtte er det viktig å ikke glemme foreldreløse barn. Undersøkelser viser at foreldreløse barn er veldig sårbare og sannsynligheten for å droppe ut av skolen er høy. En sterk medhjelper til foreldreløse barn blir definert som: en som gir barnet materiell støtte og atferdsveiledning (Smiley, Omoeva, Sylla & Chaluda, 2009). Smiley, Et al., (2009) mener også dette fører til at barnet vil føle seg fysisk godt tatt vare på. Det kommer også fram at barn uten sterke voksne omsorgspersoner har en tendens til å vise stahet og uvilje til å godta at en voksen viser kontroll, noe som kan føre til negativ atferd.

3.2 Faktorer i skolen

Faktorer som: relasjoner, fysisk avstraffelse, relevans av skolen, mangel på kvalifiserte lærere, dårlige undervisningsmetoder, mangler på tilpasset opplæring, fylte klasserom og utilgjengelighet av skoler er alle faktorer som kan føre til frafall i skolen (Imtiaz, 2014). Det er viktig at læreren har gode relasjoner til elevene for å skape trivsel på skolen. Hvis læreren overser, ydmyker, skjeller ut, mobber, diskriminerer, gir negative kommentarer til eller ikke respekterer eleven, vil det oppstå negative relasjoner mellom lærer og elev (Jensen, 2000). Eleven vil mistrives på skolen, og det vil oppstå et dårlig læringsmiljø (Manger, Lillejord, Nordahl & Helland, 2013). Bergem (2011) sier at grunnlaget for all pedagogisk praksis er gode lærer- og elevrelasjoner. Gode relasjoner til læreren er ofte avgjørende hvis eleven sliter med støtte hjemmefra eller opplever omsorgssvikt. Læreren skal være en faglig autoritet som innehar en blanding av fagorientering og elevsentrering. Læreren skal ha gode relasjoner til elevene, men samtidig sette fag, undervisning og læring i sentrum (Manger, Et al., 2013). Læreren bør starte med å bygge relasjoner tidligst mulig så elevene føler en tilhørighet til læreren. Dette vil føre til at elevene blir motiverte til å jobbe med skolen. Ros og forsterkninger er avgjørende for elevers læring (Bergem, 2011).

3.3 Eleven

Frafall kan også forekomme ut fra elevens forutsetninger. En kjent årsak til at mange elever slutter på skolen, er manglende motivasjon, manglende interesse for å gå på skolen og gjøre skolearbeid. Elevene ser ofte ikke viktigheten av skolegang (Imtiaz, 2014). Andre faktorer som også forekommer er lave skoleprestasjoner, dårlige relasjoner til læreren, problemer med jevnaldrende eller dersom eleven har venner som ikke går på skolen, kan føre til repetisjon av klasser eller frafall (Imtiaz, 2014).

Mange lands skolesystemer bygger på at elevene må bestå eksamen på slutten av året for å gå videre til neste klassetrinn. En av årsakene til frafall er nettopp repetisjon av klasser, hvor elever som stryker må gå trinnet om igjen (Jensen, 2000). Elever som må gå om igjen føler seg ofte mislykket og da er faren stor for å miste motivasjon for videre skolegang. Elever som må gå klasser om igjen blir da eldre enn de som går klassen til rett tid, og sjansen for å føle seg sosialt utilpass er stor. Det er også et fenomen at elever som repeterer flere ganger mister motivasjonen og til slutt ikke ser vitsen med videre skolegang (Imtiaz, 2014). Elevene opplever gjentakelse av pensum og undervisningsmetoder, og dermed er muligheten for å miste motivasjonen en konsekvens. Fristelsen for å slutte på skolen og heller være ”fri” å leke eller starte å jobbe kan være stor. Det er lettere å gå klasser om igjen på landet, da det ofte er slik at de fleste barn på landet går på skolen. I motsetning til i byene hvor mange barn driver gatelang (Jensen, 2000).

Det hender også at elever som har repetert mange ganger blir flyttet opp til neste klasse selv om de ikke har bestått eksamen. Å presse elever som ikke har oppnådd læringsutbyttet gjennom høyere klassetrinn, vil føre til at eleven ikke føler mestring, og motivasjonen for å gå på skolen vil synke eller være ikke-eksisterende. I 2005 ble det gjort undersøkelser som viste at mer enn 54 % av elevene i Namibia hadde gått en eller flere klasser om igjen, i 2007 hadde tallet sunket til 43,2 % nasjonalt. Det kommer også fram fra undersøkelsen at Oshikoto-regionen hadde den høyeste andelen repetisjon i Namibia (Miranda, Amadhila, Dengeinge & Shikongo, 2007). Likevel presiserer den namibiske rammeplanen for grunnopplæring at elever ikke skal repetere mer enn en gang per trinn, 1.-4., 5.-7. og så

videre. Videre blir det også presisert at elever kun skal repetere en klasse hvis man er helt sikre på at eleven ikke vil dra nytte av å bli flyttet opp til neste klasse. Dette skal vurderes av klasseforstander, fagteam og rektor og hjemmet skal holdes informert (National Institute for Educational Development, 2008).

Oppsummert kan man si at situasjonen ser ut til å være følgende; mange barn starter på skolen, men av ulike årsaker fullfører ikke alle utdanningen sin på forventet tid eller i det hele tatt. Det er mange faktorer som kan påvirke beslutningen som tas om å slutte på skolen, det kan være faktorer hjemme, på skolen eller hos eleven. Det er et stort problem i mange afrikanske land at så mange slutter på skolen uten å fullføre.

4. Metode

For å kunne tilegne meg kunnskap om frafall ved praksisskolen har jeg benyttet meg av kvalitativ metodetriangulering (Holt-Jensen, 2007). Jeg valgte å bruke kvalitativ metode fordi metoden gir meg den fleksibiliteten jeg trenger og muligheter for eventuelt å endre spørsmål underveis, samt at jeg kan følge opp interessante utspill fra informantene under innhenting av data. Denne metoden gir meg de rommene jeg trenger for å ha åpne spørsmål der informantene fritt kan besvare spørsmål med egne ord og svare utfyllende og detaljert på spørsmål som stilles. Det var viktig for meg å forstå fenomenet frafall, ikke tallfeste det. Jeg har benyttet meg av ustrukturerte og semistrukturerte intervjuformer (Christoffersen & Johannessen, 2012). Jeg valgte dette metodevalget fordi jeg føler det vil gi meg et mer helhetlig bilde og et troverdig perspektiv på problemstillingen min som kan ha mange svar.

Tre metoder ble brukt for å svare på problemstillingen; egne observasjoner av flere ulike lærere og klasser, intervju med praksisskolens rektor og leder av Teacher Resource Center (TRC) og elevtekster om frafall. Jeg besøkte også en afrikaans privatskole. Rektor ved skolen omtalte skolen for en ”afrikaans eliteskole” hvor all undervisning foruten om engelsk gikk på afrikaans. Skolen kostet 2600 namibiske dollar (N\$) ca. 1800 norske kroner per barn per måned.

Jeg har valgt å holde praksisskolen, rektor og andre ansatte ved skolen anonyme. Dette fordi sensitiv informasjon kan oppstå ved innsamling av data og dette vil være etisk riktig ved tanke på personvernloven § 9 ved behandling av sensitive data.

Jeg startet med observasjon for å bli kjent med elevene, lærerne og omgivelsene på skolen. Jeg observerte flere timer, var ute i friminuttene og snakket med elever og deltok på et foreldremøte. Observasjonen ble brukt som en supplerende metode for å svare på problemstillingen fra et annet perspektiv enn hjemmeforhold og faktorer ved eleven.

Observasjonen ble i all hovedsak brukt til å kunne sannsynliggjøre faktorer ved skolen som kan påvirke elevenes skolegang som blant annet klasseledelse og lærer- elev relasjoner.

Det første intervjuet som ble foretatt var intervjuet med praksisskolens rektor (se vedlegg 1.). Et av formålene med intervjuet var å bli bedre kjent med skolen og situasjonen der, rektors syn på frafall, og få tak i skolens tall på elever som tidligere har droppet ut. Dette var et semistrukturert intervju der informanten var gjort kjent med temaet i forkant av intervjuet. Spørsmålene og rekkefølgen var også kjent på forhånd, mens det underveis ble stilt åpne oppfølgingsspørsmål for å få en større forståelse. Informanten formulerte sine egne svar da det ikke var noen svaralternativer. For å få en bedre dialog med informanten ble intervjuet skrevet ned i stikkordsform på eget ark. Dette valgte jeg å gjøre for å ha mest mulig øyekontakt med informanten under intervjuet.

Det andre intervjuet ble gjort med leder av TRC ca. en måned etter det første intervjuet (se vedlegg 2.). Dette var også et semistrukturert intervju hvor prosedyrene var de samme som ved det første intervjuet. Jeg valgte å gjennomføre dette intervjuet senere fordi det var viktig for meg å få mer kunnskap om frafall på praksisskolen og områdene rundt for å kunne svare bedre på problemstillingen.

Jeg valgte å bruke elevtekster for å få kjennskap om elevenes egne erfaringer rund temaet og samlet inn 46 tekster (se vedlegg 3.). Disse tekstene ble skrevet i en time jeg hadde alene og jeg informerte elevene om at de ikke ville bli vist til verken klasselæreren, rektor eller andre ansatte på skolen. Jeg ba derfor elevene være så ærlige som mulig, og presiserte at de ikke trengte å skrive navne sitt på innleveringsarket. Disse tekstene er elevenes egne stemmer om personlige erfaringer og tanker rundt frafall i skolen.

Det er viktig å nevne at besvarelsen er basert på empirisk forskning, og at empirien ikke er selve virkeligheten men representasjoner av virkeligheten (Christoffersen & Johannessen, 2012). Jeg møtte noen vanskeligheter i arbeidet med å samle inn informasjon. Det var blant

annet at enkelte lærere og rektor ikke var helt villige til å diskutere ”hva kan du som lærer-” eller ”hva kan skolen gjøre for å forhindre frafall”? Tendensen var ofte at disse spørsmålene ble avfeid og svart med at det måtte legges mer press på elevene. Det var de som var late, dumme, useriøse og ikke brukte nok tid på lekser, det var ikke problemer med skoletilbudet. Dette gjør at troverdigheten på svarene jeg fikk kan diskuteres, da det i noen grad kom fram problemer med skoletilbudet i elevtekstene. Jeg mener likevel funnene mine er troverdige da jeg ikke har funnet store motsigelser gjennom bruk av kvalitativ metode.

5. Beskrivelse av praksisskolen

Praksisskolen er en 8.-12. klasse skole med tilhørende internat, og ligger i byen Tsumeb i regionen Oshikoto. Tall fra 2015 viser at det er 925 elever på skolen, og det er ca. 440 elever som bor på internatet. Rektoren på skolen har vært rektor der flere år, og har en inspektør som stepper inn ved fravær. Skolen har også tre ”head of department” som fungerer som emneansvarlige i realfag, samfunnsfag og språkfag. Videre består lærergruppen av 26 lærere. Skolen ligger i utkanten av byen, mellom byens to slummer, og store deler av elevene på skolen kommer derfra. Det er ingen hvite elever på skolen. Skolen er ikke gratis, men myndighetene har gjort ”primary schools” gratis og ”secondary schools” vil bli gratis fra 2016. Enn så lenge må foreldrene betale 200 N\$ per semester som blir 600 N\$ per år, dette tilsvarer ca. 420 norske kroner (NOK) per elever per år. I tillegg koster førstegangsregistrering 90 N\$, som tilsvarer ca. 63 NOK per elev. Skolen driftes også med ”obligatoriske” innsamlinger til skolekassa gjennom hele året. For eksempel hadde skolen en innsamling da jeg var der, ”School t-shirt day”. Denne bestod i at alle elever på skolen som hadde en jubileums-pique-skjorte kunne gå med den i stedet for vanlig skoleuniformskjorte. De som ikke gikk med en slik skjorte denne dagen måtte betale 1 N\$ ca. 7 NOK til skolekassa. Det som var problemet med dette, var at flesteparten av elevene ikke hadde en slik skjorte fordi den kostet penger og ikke var en del av standardisert skoleuniform.

Skoleåret er delt inn i tre semestre hvor første semester går fra januar til april, andre semester går fra mai til august og siste semester går fra september til desember (se vedlegg 4.). Skolen har prøver som tilsvarer tentamener i Norge på slutten av første og andre semester. Disse prøvene gjelder ulike fag og blir gjennomført hvert år, og prøvene blir gjort for å se hvordan elevene ligger an i faget. Skolen har som tradisjon at man må ha over 20 % riktig for å få laveste ståkarakter, dette gjelder alle prøver, også eksamen. På slutten av tredje semester skal alle elevene gjennom eksamener i ulike fag. Skolen har en policy der man i utgangspunktet må bestå alle eksamener for å få gå videre til neste klasse. Det hender likevel at enkelte elever får gå videre selv om de har strøket på eksamen, om lærer og rektor tillater det. De eneste fagene som elevene uten unntak må bestå, er engelsk og matematikk. Stryker elevene i disse fagene, må de gå året om igjen.

Praksisskolen var en middels velstående skole i Namibia. Alle elevene hadde pulter og stoler, selv om enkelte pultplater ikke hang sammen med bena eller at setet på stolen var løst. Ingen måtte stå, dele pult eller stol, og størrelsen på klassene varierer mellom 30. og 40. elever. Skolen hadde ikke nok lærebøker til alle elevene, så det var vanlig at elevene delte en lærebok mellom to eller tre elever. Jeg ble fortalt at på grunn av dette var det ikke alle som fikk gjort lekser, ofte gikk boken på rundgang over hvem som skulle ha den med hjem etter skolen. Det var et bibliotek på skolen som kun fungerte som lagerrom, det var også et datarom hvor elevene lærte å bruke datamaskin og ikke til faglige formål. Alle vinduene på skolen hadde gitter og det var høye piggrådgerder rundt. Det var også en sikkerhetsvakt ved inngangsporten, vekten var bevæpnet med gevær.

6. Mine funn

Gjennom intervjuet med rektoren på skolen, fikk jeg vite hvilke prosedyrer som ble gjort når en elev droppet ut. Elvene defineres som droppet ut, når de har over to ukers sammenhengende fravær. Rektoren presiserte at hun i noen tilfeller lot det gå fire uker før hun registrerte tilfellet. Ved endt skoleår skriver rektor en rapport som sendes til det regionale utdanningskontoret med antall elever som har droppet ut, navn, alder og begrunnelser som ”pregnancy” eller ”gave up” (se vedlegg 5.).

Resultatene som kom fram etter innsamling av mine data om frafall viser at skolen hadde et lavt antall elever som sluttet før endt utdanning. Det var 925 elever på skolen i starten av 2015, og i 2014 ble det registrert 17 tilfeller av frafall på skolen (se vedlegg 5.). Av elevene som droppet ut var det syv jenter og ti gutter. Elleve elever droppet ut av 8., to fra 9., tre fra 10. og en fra 11. klasse. Det blir også oppgitt at den ene eleven fra 10. klasse måtte slutte på grunn av sykdom. Og to elever hadde flyttet, en i 10. klasse og en i 11. klasse. Jeg spurte hvorfor så mange dropper ut av 8. klasse, og svaret var at mange ikke taklet overgangen fra primary til secondary. Informantene fortalte også at flere dropper ut av primary enn av secondary.

Resultatene fra intervjuene viser at det var enighet om hvem som dropper ut. Informantene mente at det ikke var særlig forskjell på antall gutter og jenter, det samme viser tallene fra skolene. Informantene var også enige i at ingen elever fra ”gode familier” dropper ut. Da jeg spurte om hva som ble lagt i ”gode familier” var svarene penger og støtte hjemmefra. Jeg fikk også vite at på den afrikaanse skolen hadde det bare vært to tilfeller av frafall de siste syv årene, skolen har en størrelse på ca. 350 elever. Grunnen som ble oppgitt her var at den ene eleven hadde epilepsi og begge to hadde lærevansker samt var fra gårder med mulighet til å jobbe der. Foreldrenes sosioøkonomisk bakgrunn ser ut til å ha betydning for valgene.

Gjennom intervjuene og elevtekstene kom det fram at det var mange årsaker til frafall, og ofte var det også flere årsaker samtidig. En av de viktigste faktorene var økonomi. Innunder

økonomi kommer det blant annet fram: at eleven er sulten fordi familien ikke har råd til mat, ikke har råd til skolepenger, uniform eller annet nødvendig utstyr eller at eleven må begynne å jobbe for at familiens økonomi skal gå rundt. En av elevtekstene skrev om en jente som droppet ut. Hun var tretten år og måtte slutte på skolen for å jobbe da begge foreldrene hennes var døde av hiv/aids og hun bodde da sammen med sin blinde bestemor. Jeg ble også fortalt at skoler ikke skulle jage bort elever som kom uten skoleuniform. Men at de som ikke hadde råd til uniform holdt seg hjemme fordi det var flaut å komme på skolen uten, fordi da så "alle" at man var fattig.

Informantene trekker fram manglende støtte fra hjemmet som en av årsakene til at elever "gir opp" og dropper ut av skolen. Det kommer også klart fram gjennom elevtekstene at årsakene til mange av tilfellene var liten eller ingen støtte hjemmefra. Videre får jeg også oppgitt at mange foreldre ikke involverer seg i skolegangen til barna. Flere pekte på tanken at så lenge barnet var på skolen går det bra og da er barnet skolens ansvar.

Jeg fikk vite at skolen hadde en "open door policy" hvor terskelen for at foreldrene skulle komme på skolen var lav. Likevel opplever skolen at mange foreldre ikke kommer på skolen til avtalte møter, og når skolen ringer kommer foreldrene med unnskyldninger for ikke å ha møtt. Jeg observerte også ett foreldremøte hvor det møtte i overkant av hundre foreldre. Jeg fikk vite at det var det vanlige antallet foreldre som brukte å møte. Skolen så det som et problem at det var de samme foreldrene som møtte hver gang. Det ble i tillegg sagt at de foreldrene som regelmessig møter har barn som er flinke på skolen og de er de foreldrene som i størst grad følger opp barna sine. Rektoren var borte så inspektøren ledet foreldremøtet. Flere forskjellige lærere hadde ulike informasjonssaker, presten var der for å snakke om viktigheten om å være en god kristen, en representant fra det lokale politiet snakket om narkotika, alkohol og kriminalitet og på slutten av møtet fikk foreldrene anledning til å stille spørsmål til skoleledelsen.

Jeg har observert flere lærere ved skolen og sett ulike relasjoner til elevene, både faglige autoriteter og autoritære lærere. Det som har vært hovedtendensen blant de fleste lærerne er

at de ydmyker, skjeller ut elever og gir negative kommentarer, i enkelte tilfeller ville jeg sagt at læreren mobber elever. Jeg hadde en samtale med en mannlig lærer som fortalte at han i samtale med elever som ikke hadde gjort leksene, alltid spurte om grunnen til at det ikke var gjort. Dette gjorde han fordi han hadde kjennskap til at mange elever på skolen kommer fra slummene i byen, og at mange av dem må jobbe etter skoletid. Videre fortalte han at han i blant dro ut til slummene for å levere lekser til elever som ikke var på skolen den dagen, hjelpe og følge opp i hovedsak foreldreløse elevene med skolerelaterte ting. Han trakk fram to søstre på 14. og 16. år som bodde alene i en ”shack” (blikkskur). Moren deres var død og faren hadde forlatt dem, de hadde heller ikke andre familiemedlemmer som kunne ta vare på dem. En av grunnene til at han trakk dette fram, var for å gi meg to perspektiver på barn fra slummen og skolen. Det første var situasjonen til jentene i seg selv, det andre han trakk fram var andre lærere på skolen som aldri utviste skjønn med tanke på leksegjøring. Han mente det var en helt naturlig årsak til at jentene ikke fikk gjort lekser når de måtte jobbe resten av dagen etter skolen. Når de kommer hjem er det blitt mørkt og da er terskelen for ikke å gjøre lekser høy. Økonomisk er det problematisk med strøm eller annen lyskilde og etter 15. timers skole- og jobbdag er det naturlig å skjønne at et barn er utslitt.

Jeg har også observert det motsatte av denne læreren, lærere som slår elever. Ved en hendelse jeg observert startet læreren med å åpne døra for å slippe elevene inn, læreren sa deretter at de skulle bli slått denne timen siden de ikke hadde gjort leksene sine godt nok. Lærer ba derfor elevene stille seg ved pultene med utstrakt hånd. Læreren gikk deretter så rund i klasserommet og slo elevene fem ganger i håndflaten med en 30 centimeter lang gasslang. De elevene som nølte med å strekke ut hånden ble grepet i den og holdt fast mens de ble slått. Etter slåingen ble det litt trykket stemning i klassen, men etter ti minutter virket alt som normalt. Det så ut til at elevene er vant med å bli slått. I elevtekstene er det derimot få som trekker fram lærere som slår som årsak til frafall. Men det blir trukket fram flere tilfeller hvor elever blir mobbet, enten av læreren eller andre medelever. Informantene ved intervjuene trekker også fram mobbing mellom elever som et stort problem. Ofte blir fattige elever, elever som selv har hiv/aids eller har foreldre med sykdommen, elever som streber eller elever som er eldre enn resten av klassen fordi de må gå om igjen, mobbet. Jeg har også observert situasjoner der enkelte elever mobber andre elever åpenlyst i klasserommet mens læreren hører på uten å gripe inn.

To andre faktorer som fører til frafall er bruk av alkohol, røyk og narkotika, og graviditet. Både informantene og elevtekstene trekker fram alkohol, røyk og narkotika som store problemer blant elever. Jeg var tilstede da representanter fra namibisk helsedepartement var på skolen og holdt foredrag om farene ved røyking. Foredraget minnet mer om skremselspropaganda. Gjennom elevtekstene kom det også fram at alkohol, røyk og narkotika førte til økt kriminalitet blant barn i skolealder. Dette merket vi også på lokalsamfunnet da vi i en periode daglig hørte om innbrudd i byen gjort av ungdom i skolealder. Vi hadde selv innbrudd i huset vi bodde i, innbruddet ble gjort av to gutter på 15 år som gikk på en av byens ungdomsskoler.

Når det gjelder graviditet ble det nevnt flere tilfeller i elevtekstene og informantene trakk også dette fram. I en av tekstene beskrev en gutt ei jente som hadde vært naboen hans i mange år. Hun droppet ut som fjortenåring på grunn av graviditet og ville ikke begynne på skolen igjen fordi hun var redd for å bli mobbet av andre elever. Det ble gjort klart for meg at loven er klar på at hvis en jente blir gravid i løpet av skolegangen skal hun få lov å fortsette på skolen og skolen skal være behjelpelig med å tilrettelegge for henne. Skoleplass skal også reserveres med inntil ett år så hun kan komme tilbake igjen. Jeg ble fortalt at dessverre så er det mange som ikke kommer tilbake på skolen igjen etter at de har fått barnet fordi mange er redde for å bli mobbet.

Repetisjon er en annen faktor som kan føre til frafall. Gjennom innsamlinger av klasselister sjekket jeg elevenes fødselsår opp mot hvilket år elevene startet på skolen, for å finne klassealderen. Jeg fant ut at kun 43 % av elevene gikk i klasser de skulle ha vært i tilknyttet alder, og 57 % av skolens elever hadde repetert en eller flere ganger eller startet sent på skolen (se vedlegg 6.). Et eksempel var en gutt i 9. klasse som i utgangspunktet skal være født i 2000 men som var født i 1994 (se vedlegg 7.). De fleste begynner ved normal skolestart som er seks år, så hovedårsaken til at enkelte elever er eldre er repetisjon. Da jeg spurte informantene mine om repetisjon var et problem kom det fram at det ikke var et stort problem, elevene likte jo tross alt å være på skolen. I elevtekstene ble repetisjon i liten grad trukket fram som en årsak til frafall. Jeg fikk også vite at skolens holdninger viste at det er

ok å repetere samt tilby elever som stryker å repetere. Gjennom intervju kom det fram at var man i tvil om eleven skulle fortsette til neste klasse, var det bedre å få eleven til å repetere. En av grunnene til dette var at eleven da ville fått et større læringsutbytte, og være bedre rustet neste år. Jeg fikk også vite at rammeplanen sier at 10. klasse bare kan repeteres hvis eleven er under 17 år. Men man kan gjennom det regionale utdanningskontoret repetere 10. klasse eller ta opp fag fra 10. klasse etter fylte 17 år. 11. og 12. trinn repeteres heller ikke, da disse trinnene har det samme pensumet, og man avlegger endelig eksamen etter andre semester i 12. klasse. Stryker man på noen av eksamenene i 12. klasse må man ta dem opp igjen ved det regionale utdanningskontoret.

Jeg fant ut at det var flere faktorer som var med på å forårsake frafall i skolen.

Hovedfaktorene var hjemme- og skolemiljø samt elevforutsetninger. Og innunder disse ble det særlig trukket fram økonomisk situasjon, foreldreinvolvering, relasjoner mellom lærer og elev, manglende motivasjon og repetisjon av klasser.

7. Analyse og drøfting av empiriene i lys av teorien

Skolen hadde et lavt antall frafall. Ministry of Education (2008) har også kommet fram til at frafallet i skolen nasjonalt, er blitt mindre nå enn tidligere. Videre sies det at en av årsakene til dette er at flere elever begynner på skolen nå enn tidligere. Denne måten å framstille statistikk på gir ikke et helt riktig bilde av situasjonen. Dette fordi antall elever som dropper ut ca. er det samme som tidligere, mens innskrivingen av elever har økt betydelig.

Videre funn viser at det er liten forskjell i frafall mellom gutter og jenter. Forskning til Imtiaz (2014) og Jensen (2000) sier at jenter får mindre skolegang enn gutter. Jeg mener forskjellen her ligger i at Imtiaz (2014) og Jensen (2000) har gjort sine studier i Pakistan og Bangladesh, mens mitt studie ble gjort i Namibia. I både Pakistan og Bangladesh er islam den regjerende religionen hvor de fleste av befolkningen er muslimer, mens i Namibia er de fleste av befolkningen kristne. Det er store sosiokulturelle forskjeller og tradisjoner mellom disse landene, som for eksempel tidlig giftemål av jenter er en ubetydelig faktor til frafall i skolen i Namibia.

Jeg fant ut at elever fra ”gode familier” hvor god økonomi og støtte fra hjemmet eksister, er det tilnærmet null frafall. Men Namibia er et ungt land og gjennom apartheidtiden ble den svarte befolkningen holdt tilbake på alle måter, også gjennom utdanning. Det er derfor god grunn til å tro at mange barn i dag lever med foreldre som har lite eller ingen utdanning (Eriksen, 1982). Nordal (2007) sier det er essensielt at foreldrene har positive holdninger og støtter opp om eleven for at eleven skal ha størst mulig læringsutbytte. I tilfeller hvor elever kommer fra ”gode familier” er det grunn til å tro at foreldrene gjør det. Derfor kan man også tror at elevene får den økonomiske støtten de trenger i form av skoleutstyr og uniformer (Jensen, 2000), samtidig som foreldrenes sosioøkonomiske bakgrunn spiller en viktig rolle for hvilke valg elevene tar med tanke på skolehverdagen (Imtiaz, 2014). Økonomi spiller en viktig rolle for om barn har mulighet til å gå på skole eller ikke. Eksempelet er jenta på tretten år som måtte ta vare på sin blinde bestemor. Grunnen til at hun droppet ut var fordi hun måtte jobbe for å forsørge seg og sin bestemor (Imtiaz, 2014).

Når det kommer til skole-hjem-samarbeid er det få foreldre som møter på foreldremøte. Epstein (2001) sier at når foreldrene involverer seg i skolen vil elevene oppnå bedre resultater. Det er derfor grunn til å tro at foreldre som møter viser interesse for skolen og barnas skolegang. Dette vil påvirke elevene i positiv forstand til ikke å droppe ut av skolen (Jensen, 2000). Jeg tror en av grunnene til at de foreldreløse søstrene ikke har droppet ut av skolen er den mannlige læreren som tilrettelegger leksene for dem. Dette skaper gode relasjoner som kan forhindre frafall (Bergem, 2011). Jentene vil også oppleve læreren som en som gir støtte og veiledning og kan dermed være det nærmeste jentene kommer en omsorgsperson. Dette vil være med på å holde jentene på skolen (Smiley, Et al., 2009).

Det er absolutt grunn til å tro at fysisk avstraffelse skaper negative relasjoner mellom lærer og elev. Og særlig der hvor lærer med makt spenner armen på elevene får å få inn ”best mulig” treff (Imtiaz, 2014). Gjennom forskningen min har jeg funnet eksempler hvor elever dropper ut av skolen på grunn av at lærere slår. Den tradisjonelle namibiske læreren er også en autoritær person, Manger, et. al., (2013) mener det er nødvendig å jobbe for at lærerne opptrer som en faglig autoritet for å skape gode relasjoner med elevene og et godt læringsmiljø. Det hjelper heller ikke på skolemiljøet at lærere ikke griper inn når svake elever åpenlyst mobbes (Jensen, 2000).

Elevers forutsetninger påvirker òg elevens læring og har mye si når det kommer til repetisjon av klasser og frafall. Imtiaz (2014) sier mange elever sliter med å se viktigheten av å gå på skole. Dette sammen med lave skoleprestasjoner, dårlig lærer- elev relasjoner og problemer med jevnaldrende er årsaker til frafall. Gjennom egen forskning kom det fram at 57 % av skolens elever hadde repetert en eller flere ganger. Dette er noe høyere enn nasjonal statistikk som legges fram av Miranda et. al., (2007).

De aller fleste elever i namibisk skole kommer fra relativt samme situasjon, foreldre uten utdanning eller foreldre som ikke bryr seg om skole hvis de i det hele tatt har foreldre. Mange kommer også fra fattige hjem og alle har i utgangspunktet samme forutsetninger for å

fullføre skolen. Gjennom forskningen min har det vist seg at det aldri kun er en årsak til at elever slutter på skolen. Det er alltid flere faktorer som spiller inn, og ofte er det en eller to som er utslagsgivende. Mange av de samme årsakene til frafall som annen forskning viser, kommer også fram i min forskning. Ulike årsaker til frafall har blitt presentert; graviditet, mobbing, alkohol, røyk og narkotika, alder og repetisjon, fattigdom, foreldrestøtte, elever som gir opp og lærere som udøver fysisk og psykisk vold.

Jeg vil også trekke fram forskjeller mellom teori fra vestlige skoler og forskning gjort i andre u-land. Forskningen kommer i stor grad fram til at skole-hjem-samarbeid er viktig mens vestlig teori sier hva som er viktig i samarbeidet. Den vestlige teorien ser ikke på vanskeligheter rundt for eksempel sosioøkonomiske forhold eller at mange barn er foreldreløse. Vestlig teori ser gjerne på ideelle situasjoner for å fremme læring, dermed kan det være manglende perspektiver i teorien som ikke tar for seg problematikken som preger utdanningssystemer i u-land. Det viser seg at mine funn stemmer med studier som er gjort i andre u-land. Dette kan tenkes fordi det er en del likheter i landene hvor hjemmet har stor betydning og skolene har mindre muligheter til tilrettelegging av undervisningen.

8. Avslutning

Selv om frafallsproblematikken ikke virker å være et stort problem på skolen jeg observerte, er det likevel noen elever som ikke fullfører. Det medfører problemer for de som dropper ut. Mange ender opp som ”streetkids” ute på gatene og i enkelte tilfeller havner barna i dårlige miljøer som kan føre til at kriminalitet blir begått. Det vil likevel være muligheter for å gjennomføre diverse tiltak, som for eksempel ”lifeskills” eller matprogrammer. Skoler i Namibia har faget ”lifeskills”, som innebærer at man lærer elevene alt om dagliglivet. For eksempel lærer de å skrive CV, jobbsøknader og hvordan klare seg alene. Det kom også fram at lifeskillslæreren er ansvarlig for å følge opp elever som er i faresonen for å droppe ut. Foreldrene blir også gjort oppmerksomme og skolen prøver i samarbeid med hjemmet å komme opp med en plan for å holde eleven på skolen. Det er viktig å være tidlig ute med å få et samarbeid med hjemmet, dette kan redusere sjansen for frafall (Jensen, 2000). Det inntrykket jeg fikk på min skole var at skolen var tidlig ute for å forebygge frafall. Jeg opplevde at lifeskillslæreren hadde samtaler med flere elever som var i faresonen for å droppe ut.

Matprogrammene administreres av regjeringen med hjelp av The World Food Programme (WFP) som bidrar med teknisk og økonomisk støtte (Impact Of WFP Assistance Seen In Schools In Namibia, 2014). Maten som serveres er maisgrøt. Dette tilbudet er kun innført på primary skoler, og det ser ut til at dette fungerer. Det ville derfor vært ønskelig om dette også ble innført på secondary skoler.

Man kan se at elevens læring påvirkes av både hjemme- og skolemiljø som kan være utslagsgivende for om elever dropper ut av skolen. Man kan også se at elevens forutsetninger spiller en betydelig rolle når det gjelder egen utdanning og læring. Årsakene til frafall er komplekse, men kan jobbes med. Hjemmet og eleven må bli bevisst konsekvensene ved frafall i skolen og etablere positive holdninger og verdier om utdanning. Hjemmet bør også støtte eleven mer og vise interesse for skolegangen. Skolen og hjemmet må samarbeide om å skape en skole hvor elevene trives slik at man oppnår utvikling hos elevene.

9. Litteraturliste

Bergem, T. (2011). *Lærer i etikkens motlys: Innføring i yrkesetisk tenkning og praksis* (2.utg.). Oslo: Ad Notam Gyldendal

Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag AS

Ejikeme, A. (2011). *Culture and Customs of Namibia*. Santa Barbara: Greenwood.

Eriksen, T. L. (1982). *Namibia: kolonialisme, apartheid og frigjøringskamp i det sørlige Afrika*. Oslo: Universitetsforlaget

Hem, M. (2014). Namibia. *Store norske leksikon*. Lokalisert 17. Desember 2014, på <https://snl.no/Namibia>

Holt-Jensen, A. (2007). *Hva er geografi*. Oslo: Universitetsforlaget

Impact Of WFP Assistance Seen In Schools In Namibia. (2014, 27. mai). I *World Food Programme*. Lokalisert 21. Desember 2014, på <https://www.wfp.org/node/3530/3963/641602>

Imtiaz, S. (2014). *Factors of Drop Out at Primary Schools Level: Case studies from the Islamic Republic of Pakistan* (Masteroppgave). Lokalisert på <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/282368>

Jensen, K. B. (2000). *Hvorfor går ikke alle barna på skole? En studie av fattige barns skoledeltakelse i Dhaka* (Occasional Paper #29, Samfunnsgeografi). Universitetet i Oslo [UIO], Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Oslo

Leraand, D. (2014). Økonomi og næringsliv i Namibia. *Store norske leksikon*. Lokalisert 19. Desember 2014, på https://snl.no/%C3%98konomi_og_n%C3%A6ringsliv_i_Namibia

Lillejord, S., Manger, T., & Nordahl, T. (2013). *Livet i skolen 2: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (2.utg.). Bergen. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke

Manger, T., Lillejord, S., Nordahl, T. & Helland, T. (2013). *Livet i skolen 1: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Undervisning og læring* (2.utg.). Bergen. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke

Ministry of Education. (2008). *THE DEVELOPMENT OF EDUCATION. National Report of Namibia*. Lokalisert på http://www.ibe.unesco.org/National_Reports/ICE_2008/namibia_NR08.pdf

Miranda, H., Amadhila L., Dengeinge R. & Shikongo, S. (2007). *The SACMEQ III Project in Namibia: A Study of the Conditions of Schooling and the Quality of Education*. Namibia: Southern and Eastern Africa Consortium for Monitoring Educational Quality. Lokaliser på <http://catalog.ihnsn.org/index.php/catalog/4757>

Namibia. (2014). I *Globalis*. Lokalisert 11. Januar på [http://www.globalis.no/Land/Namibia/\(show\)/indicators](http://www.globalis.no/Land/Namibia/(show)/indicators)

Namibiaforeningen. (s.a.). *Namibia*. Elverum: Namibiaforeningen

National Institute for Educational Development. (2008). The national curriculum for basic education (Rev. utg.). Lokalisert på http://www.nied.edu.na/publications/CurriculumDocuments/NationalCurriculum/National_Curriculum_for_Basic_Education.pdf

Nordahl, T. (2007). *Hjem og skole: Hvordan skape et bedre samarbeid?*. Oslo: Universitetsforlaget

Simensen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag

Smiley, A., Omoeva, C., Sylla, B. & Chaluda, A. (2009). *ORPHANS AND VULNERABLE CHILDREN. Trends in School Access and Experience in Eastern and Southern Africa*.

Lokalisert på

<http://www.epdc.org/sites/default/files/documents/Orphans%20and%20Vulnerable%20Children.pdf>

Unicef. (s.a.). Dropouts. Lokalisert 20. Desember på <https://www.unicef.no/dropouts#0>

United Nations. (2014). *Human Development Report 2014. Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience*. United Nations Development Programme (UNDP). Lokalisert på: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>

Westgård, E. (2012). Læreren i hjem-skole-samarbeidet. I M. B. Postholm, P. Hauge, E. Munthe & R. Krumsvik (red.), *Læreren i skolen som organisasjon* (1.utg., s.157-180). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget

Wikan, G. (2008). *Challenge in the primary education in Namibia*. (Høgskolen i Hedmark Rapport nr. 7, 2008). Elverum: Høgskolen i Hedmark

Wikan, G. (s.a.). Non-enrolled, drop-outs and pupils: The State of Education for All in Namibia. *Association of Teacher Education in Europe: 31st Annual Atee Conference*. Lokalisert 12. Januar 2015, på <http://www.pef.uni-lj.si/atee/978-961-6637-06-0/261-269.pdf>

World Bank. (2015). *GNI per capita, Atlas method (current US\$)*. Lokalisert 27. Mai 2015, på http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD/countries?order=wbapi_data_value_2013%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last&sort=desc&display=default

10. Vedlegg

10.1 Vedlegg 1

Intervju med praksisskolens rektor

1. What i drop-out?
2. How big is the drop-out problems at this school?
3. What characteristics the learners who drop out of school?
4. Do the school have som following up on those learners who are in dangerouse of dropping out?
5. How is the homebackground on the learners who droppes out?
6. What do you think is the reason for drop-out?
7. What do the school do to prevent drop-out?
8. How does the repetition of classes work?
9. Anything else you want to add?

10.2 Vedlegg 2

Intervju med leder for Teacher Resource Center

1. How big is the drop-out problem in Tsumeb?
2. How big is the drop-out problem in the contry?
3. What is the reason learners drop out of school?
4. What characteristics the learners who drop out of school?
5. What do the government do to prevent drop-out?
6. Who is responsible for the learners who drop out from school?
7. Is drop-out a subjekt in the teacher education?
8. Are the any workshops around the subject?
9. Anything else you want to add?

10.3 Vedlegg 3

Jeg samlet inn 46 elevtekster fra to 9. klasser. Disse har jeg analysert og kategorisert for å skape en overordnet oversikt over hvilke grunner elevene oppgir som årsak eller hva de tror er årsak til drop-out hos andre elever. Oppgaven var lik i begge klassene.

Jeg ga de følgende oppgave:

Do you know someone who dropped out of school? Why did the learner drop out of school?

If you don't know the reason, write what you think the reason is.

10.4 Vedlegg 4

REPUBLIC OF NAMIBIA

MINISTRY OF EDUCATION

I, David Namwandi, Minister of Education, hereby publish in terms of section 37 (1) of the Education Act, 2001 (Act No. 16 of 2001) the 2015 School Calendar for public schools as detailed in the schedule below for implementation.

2015 CALENDAR FOR GOVERNMENT SCHOOLS

TERM	SCHOOL CALENDAR FOR LEARNERS	SCHOOL DAYS	SCHOOL CALENDAR FOR TEACHERS
First Term First school day Public Holiday- Good Friday Public Holiday- Easter Monday Last school day	Wednesday, 14 January Friday, 03 April Monday, 06 April Friday, 17 April	66	Monday, 12 January Friday, 03 April Monday, 06 April Wednesday, 22 April
Second Term First school day Public Holiday-Africa Day School Holiday-Day of the African Child Last school day	Tuesday, 19 May Monday, 25 May Tuesday, 16 June Thursday, 13 August	61	Monday, 18 May Monday, 25 May Tuesday, 16 June Tuesday, 18 August
Third Term First school day International Teacher's Day –School Holiday Last school day	Tuesday, 01 September Monday, 05 October Friday, 04 December	68	Monday, 31 August Monday, 05 October Wednesday, 09 December
Total school days for 2015		195	
First Term 2016, First school day (Provisional)	Wednesday, 13 January 2016		Monday, 11 January 2016

HOSTEL CALENDAR

TERM	HOSTEL CALENDAR FOR LEARNERS	HOSTEL DAYS	HOSTEL STAFF	TEACHERS
First term Hostels open Home weekend Home weekend Home weekend Hostels close	Tuesday, 13 January Friday, 30 January Friday, 27 February Thursday, 02 April Friday, 17 April	95	Sunday, 11 January Wednesday, 22 April	Monday, 12 January Wednesday, 22 April
Second term Hostels open Home weekend Home weekend Hostels close	Monday, 18 May Friday, 26 June Friday, 24 July Thursday, 13 August	88	Saturday, 16 May Tuesday, 18 August	Sunday, 17 May Tuesday, 18 August
Third Term Hostels open Home weekend Home weekend Hostels close	Monday, 31 August Friday, 02 October Friday, 30 October Friday, 04 December	96	Saturday, 29 August Wednesday, 09 December	Sunday, 30 August Wednesday, 09 December
Total hostel days for 2015		279		
First Term 2016, Hostels open (Provisional)	Tuesday, 12 January		Sunday, 10 January	Monday, 11 January

Optimum utilization of school time ensures success

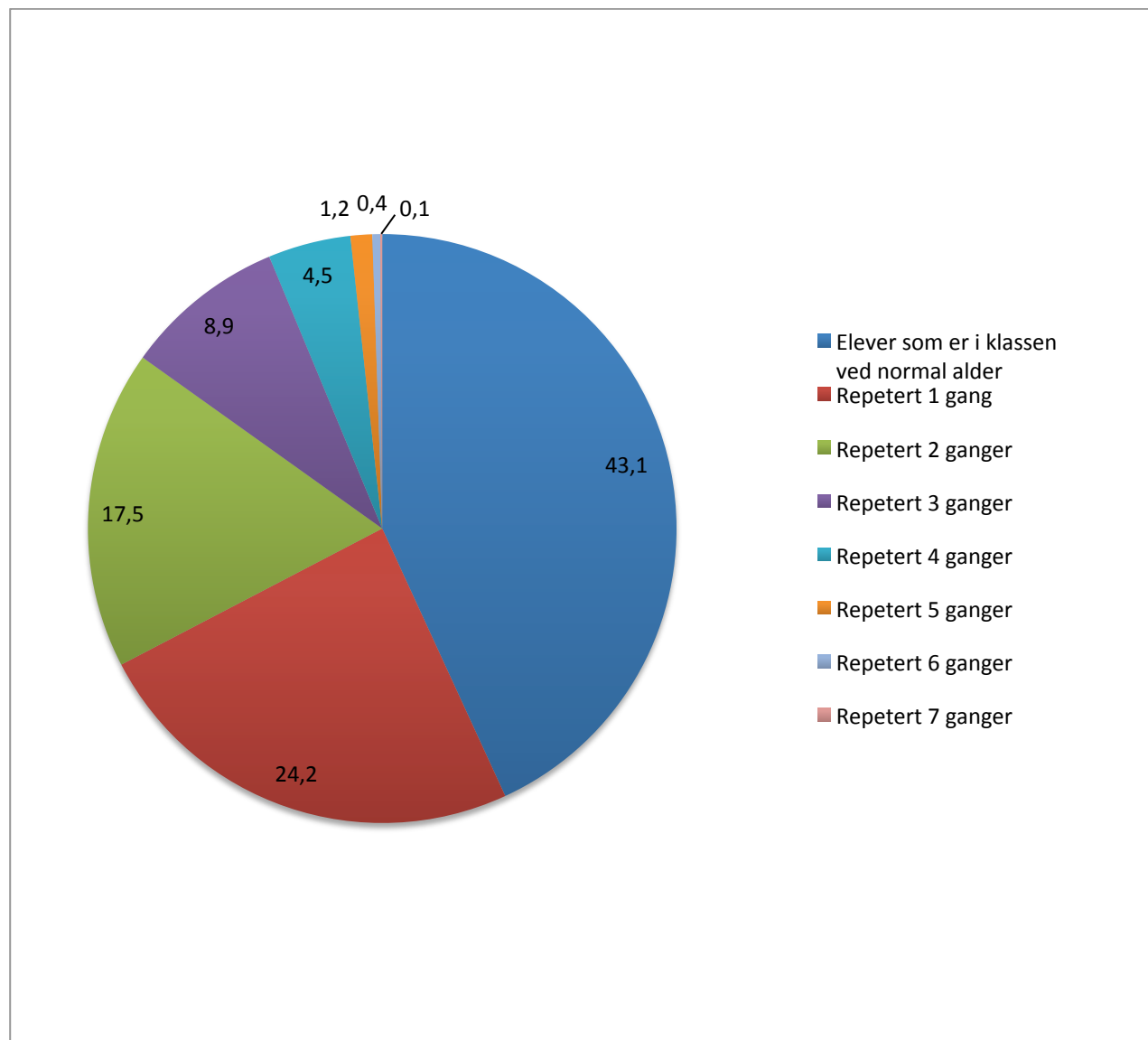
10.5 Vedlegg 5

DROP OUTS & TRANSFERS – 2014:

		CLASS	NAME	D.O.B	REASON	
F F M	Term 1: 1.	8 D		05.01.1996	PREGNANCY	
	2.	8 B		18.11.1998	GAVE-UP	
	3.	10 C		06.12.1995	RELOCATED TO ANOTHER COUNTRY	
F M F M M F M M M M	Term 2: 4.	9 A		05.05.1995	PREGNANCY	
	5.	8 A		05.09.1998	GAVE-UP	
	6.	8 B		23.03.1999	GAVE-UP	
	7.	8 E		25.05.1998	GAVE-UP	
	8.	9 C		22.03.1999	EMPLOYMENT	
	9.	10 A		26.09.1994	SICK	
	10.	10 B		10.05.1998	GAVE-UP	
	11.	8 B		14.03.1999	UNKNOWN	
	12.	8 H		30.06.1998	UNKNOWN	
	M F M F M	Term 3: 13.	8 A		07.06.1998	GAVE-UP
		14.	8 C		10.05.1997	GAVE-UP
		15.	8 G		04.01.1997	UNKNOWN
16.		8 G		07.07.1997	UNKNOWN	
17.		11 C		14.06.1997	TRANSFER: HAIMBILI HAUFIKU SS	

10.6 Vedlegg 6

Det totale antall elever på skolen som har repetert en eller flere klasser i prosent

10.7 Vedlegg 7

Antall elever på de ulike trinnene som har repetert en eller flere ganger.

